

ÖNCE YATIRIMCI KONULU SEMİNER

16 Mayıs 2014 - İstanbul

Dr. Vahdettin Ertaş

Açılış Konuşması

Sermaye piyasalarımızın kıymetli paydaşları, basınımızın değerli temsilcileri, yurt dışından gelen çok kıymetli konuklar; CFA İstanbul, Sermaye Piyasaları Birliği (TSPB) ve Kurumsal Yatırımcı Yöneticileri Derneği (TKYD) işbirliği ile düzenlenen “Önce Yatırımcı” konulu seminere hoş geldiniz diyorum, sizleri saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Hepimizin yakından izlediği gibi, hem Türkiye’de hem de dünya sermaye piyasalarında son 10 yılda büyük bir değişim ve dönüşüm yaşanmaktadır. Bu dönem aynı zamanda yüzyılın en büyük krizlerinden birinin yaşandığı bir dönem olarak da kayıtlara girmiştir.

Hemen hemen tüm ülkeleri az ya da çok etkileyen küresel kriz, batık ya da devlet yardımına ihtiyaç duyan çok sayıda finansal kuruluş, bol likidite ve düşük faiz politikası, bu döneme damgasını vuran gündem maddeleri olmuştur.

22 Mayıs 2013’de FED Başkanı’nın açıklaması ile birlikte mali piyasalarda bir dönem kapanmış yeni bir dönem başlamıştır. İçinde bulunduğumuz yeni dönem paranın daha kıt, faizlerin daha yüksek, küresel fon akımlarında gelişmiş ülkelerin de fon çekmeye başladığı bir dönemdir.

Son bir yılda uluslararası basında gelişmekte olan ülkelere yönelik riskler ön plana çıkarılmış olsa da benzer risklerin daha fazlasının gelişmiş ülke piyasalarında halen var olduğu çok çabuk hatırlanmıştır. Türkiye’nin de içinde bulunduğu gelişmekte olan ekonomiler, taşıdıkları potansiyel nedeniyle son dönemde yeniden küresel sermaye için yıldız adaylar arasında gösterilmeye başlanmıştır.

Neden gelişmekte olan ekonomilerin yeniden ön plana çıktığının cevabını OECD raporlarında görmek mümkündür.

Değerli konuklar;

2005 yılında küresel Gayri Safi Yurtiçi Hasılanın %41'i geliştirmekte olan ülkelerde, %59'u geliştirmiş ülkelerde üretilirken, 2012 yılında bu paylaşım eşit hale gelmiştir. OECD, 2030 yılında geliştirmekte olan ülkelerin payının daha da artarak % 57'ye ulaşacağını tahmin etmektedir.

Bu çalışmada açıkça ortaya koymaktadır ki geliştirmekte olan ekonomiler gelecek 10-15 yılda da dünya ekonomisinin lokomotifine olmaya devam edecektir. Ancak bir farkla.

Geçmiş 10 yılda hemen hemen tüm geliştirmekte olan ekonomiler global likiditeden pay alırken gelecek 10 yılda bir ayrışma süreci yaşanması kuvvetle muhtemeldir. Yeni dönemde, her ülke kendi performansına göre değerlendirilecek, ihracata dayalı, teknolojiye yatırım yapan, hukuki alt yapısı güçlü, ekonomik ve siyasi istikrara sahip ülkeler pozitif ayrışacaktır.

Ülkemiz, son 12 yılda sağladığı siyasi ve ekonomik istikrar, düşük kamu borcu, sağladığı bütçe disiplini, güçlü bankacılık sektörü, yaş ortalaması 29 olan genç ve dinamik demografik yapısı, kriz yönetimi konusunda deneyimli, haritadaki bütün ülkelere mal satmayı başarmış reel sektörü, başta enerji ve ulaşım olmak üzere başlattığı önemli alt yapı projeleri ve son yıllarda ticari hayatı düzenleyen başta SPKanunu olmak üzere AB standartlarında hukuki alt yapısı ile yeni dönemde de global likiditeden ve küresel hasıladan daha fazla pay almaya devam edecektir.

Ülkemiz geçtiğimiz 12 yılda ekonomik açıdan önemli bir başarı hikâyesine imza attı. Gayri Safi Yurtiçi Hasılasını 240 milyar Dolardan 820 milyar dolara yükselten Türkiye halen Dünyanın en büyük 17. ekonomisi konumundadır. Önümüzde 2023 hedefleri var. Neyi hedefliyoruz; 2 trilyon dolarlık bir ekonomi, 500 milyar dolar ihracat, 25.000 dolar kişi başına gelir.

Bu hedefleri yakalamamız için yarın bugünkünden daha fazla üretmemiz, daha fazla yatırım yapmamız, daha fazla ihracat yapmamız, kısaca daha yüksek oranda büyümemiz gerekiyor.

Ekonomide bu gelişme kaydedilirken ulusal tasarruflarda ise dikkat çekici bir düşüş gerçekleşti. 1990'larda milli gelirin %23'ü düzeyinde olan tasarruf oranı 2013 yılında %12,5 seviyesine kadar geriledi. Yaşanan bu düşüşün temel nedeni hane halkı (özel) tasarruflarındaki düşüştür.

Kısaca işin başı büyüme, büyümenin kaynağı yatırım, yatırımın kaynağı da tasarruftur. Şirketlerimiz son 10 yılda finansman ihtiyacını önemli ölçüde banka kredileriyle karşıladı, cari açığımızı yurt dışı kaynaklarla finanse ettik.

Gelecek 10 yılda bu yapıyı değiştirmek, tasarruf oranını %20'ler seviyesine artırmak, mali piyasalarımızı çok seçenekli bir yapıya kavuşturmak kaçınılmaz bir zorunluluk olarak görülüyor.

Bu hedefe doğru yol alırken 3 alanda sorunumuz var:

1. Bizim petrolümüz, doğal gazımız, yer altından çıkan kıymetli madenimiz yok, daha açık ifadeyle daha fazla yatırım için SERMAYEMİZ YETERSİZ,
2. Tasarruflarımızı artıracak ve daha verimli değerlendirecek FİNANSAL OKURYAZARLIK SEVİYEMİZ DÜŞÜK,
3. Mali piyasalarımız BANKACILIK EKSENLİ BİR YAPIYA SAHİP, bir başka ifadeyle sermaye piyasalarımız yeterince gelişmemiş,

Şirketlerimizi sermaye piyasaları ile tanıştırmak, risk yönetim mekanizmalarını kullanmaya teşvik etmek, sadece halka açılarak değil bünyelerine uygun sermaye piyasası araçlarını kullanmaya yönlendirmek, başta yatırım kuruluşlarımız, sanayi ve ticaret odalarımız olmak üzere hepimizin görevidir.

Aynı şekilde yatırımcılarımızın, finansal okuryazarlık seviyelerini yükseltmek, yeni araç ve ürünlerle tanıştırmak, kaliteli araştırmalarla yatırımcıların doğru karar vermelerine yardım etmek, yine yatırım kuruluşları başta olmak üzere hepimizin görevidir.

Sermaye piyasalarını büyütmek, geliştirmek ve derinleştirmek konusunda kimin fikri varsa, uluslararası normlara aykırı olmamak kaydıyla, SPK olarak herkesi dinlemeye, önerileri en geniş kapsamıyla masaya yatırmaya ve gereğini yapmaya hazırız.

Bugün ülkemizde ekonomik, siyasi ve hukuki zemin, sermaye piyasalarımızı büyütmek, geliştirmek ve derinleştirmek için son derece müsait bir ortamı bize sunmaktadır.

Bu ortamı fırsata dönüştürecek, şirketlerimizi banka kredilerine mahkum olmaktan çıkaracak, yatırımcılarımıza farklı risk ve getiri seçenekleri sunacak, ulusal ve global tasarrufların güvenle yatırım yapacağı küresel bir finans merkezi olmak zorundayız.

Bunun için güçlü bankacılık sektörünün yanında birlikte çalışan BUGÜNKÜNDEN DAHA GELİŞMİŞ, DAHA BÜYÜK, DAHA DERİN BİR SERMAYE PİYASASI hepimizin temel hedefi olmalıdır.

BİZ BU HEDEFİ YA BAŞARACAĞIZ YA DA BAŞARACAĞIZ diyoruz.

Bu büyük değişimi gerçekleştirmek için sektörümüzün kendini yenilemesi, her şeyi devletten beklemek yerine inisiyatif alıp, bu değişime öncülük etmesi, finansal okuryazarlık projelerine maddi, manevi destek vermesi, daha cesur, daha atılgan, daha yenilikçi yaklaşımları benimsemesi bir zorunluluktur.

Sektörde 100 aracı kurum, 450 halka açık şirket ve 50 portföy yönetim şirketimiz var. Asıl fonksiyonları para kazanmak olmayan, sektörün gelişmesine destek vermek amacıyla kamu öncülüğünde kurulan her yıl milyonlarca lira kar elde eden Borsa, Takasbank, MKK, Sermaye Piyasaları Birliğimiz var. Bu kurumların kaynaklarını, tecrübelerini, bir araya getirip finansal okuryazarlık düzeyini artırmaya yönelik ciddi, sistematik ve profesyonel yaklaşımları hayata geçirmesi gerekiyor.

Bireysel çabalar önemli ama yeterli değil, piyasanın büyümesi de en fazla bu kurumlara kazanç olarak geri dönecektir. Kurumlarımızın daha fazla ellerini taşın altına koymasını bekliyoruz.

Hiç birşey yapamıyorsak her sabah seans açılırken belli TV kanallarında kamu spotu gibi “ey yatırımcı bugün hisse senetlerine yatırım yapmayı düşünür müsün? Yatırım yapmayı düşündüğün şirketin mali tablolarını inceledin mi? karlı bir şirket mi? gelecek vaat ediyor mu? Sahibinin repütasyonu nasıl? SPK son bir yılda bu şirkete hangi izinleri ve cezaları vermiş haberin var mı?” gibi basit mesajlar bile ciddi farkındalık oluşturacaktır. Hem tanıtım hem de uyarı mesajlarına ihtiyaç vardır.

Bizler kamu tarafındayız. Mali imkânlarımız bahsettiğim kurumlara göre son derece kısıtlı. Yine de bu konuda öncü olmaya devam edeceğiz. Finansal Okuryazarlık Ulusal Strateji Planı’nı Finansal İstikrar Komitesi Üyesi kurumlarla birlikte hazırladık ve onaya sunduk. İnşallah yakın zamanda uygulamayı ümit ediyoruz. Bunu beklemeden de adım atmamıza bir engel yok.

Ülkemiz gerek Orta Vadeli Programda gerekse Onuncu Kalkınma Planında temel politika hedefi olarak yurtiçi tasarrufların artırılmasını belirlemiş ve bu politika hedefine ulaşmak için kullanılabilir en önemli araç olarak finansal eğitime ağırlık verilmesini benimsemiştir.

Geçen yıl Milli Eğitim Bakanlığı ile protokol imzaladık, bu konuların müfredatta yer alması konusunda ilk adımı attık. 22-23 Mayıs’da da 36 OECD ülkesi ile birlikte bu konunun dünyadaki uygulamalarını masaya yatırmak üzere, İstanbul’da uluslararası bir toplantıya ev sahipliği yapacağız.

İFM projesi kapsamında Kurulumuzun başkanlığını yürüttüğü Finansal Ürün ve Hizmetler Komitesi ülkemizde finansal ürün çeşitliliğinin artırılması, finansal piyasaların geliştirilmesi ve derinliğin ve likiditenin artırılmasını amaçlamaktadır. Önümüzdeki dönemde temel önceliklerimiz bu alanlar olacaktır.

Değerli konuklar,

Bu amaçlarla 2013 yılı başından bu yana bir reform süreci geçirmekte olan Sermaye Piyasası Mevzuatımızda yatırımcının korunması temelinde çok sayıda yeni düzenleme yapılmıştır.

- Yatırım kuruluşları için “müşteri” tanımı yapılmış ve müşterilerin profesyonel ya da genel müşteri olarak sınıflandırılması zorunluluğu getirilmiştir.
- Finansal hizmet ve ürün sunumunda çıkar çatışmalarının bertaraf edilmesi ve finansal kuruluşların yönetiminde kurumsal yönetim ilkelerinin geçerli kılınması benimsenmiştir.
- Gerek portföy yönetimi gerekse saklama konularında yatırımcıyı korumaya yönelik çok sayıda düzenleme yapılmıştır.
- Türk hukukunda ilk defa yatırımcılara ayrılma hakkı veren düzenleme yapılmıştır.
- Manipülasyon ve içeriden öğrenenlerin ticaretine yönelik düzenlemeler güçlendirilmiş, piyasa bozucu eylemlerin cezalandırılmasına imkan sağlanmış, gözetim ve denetim çabaları yoğunlaştırılmıştır.
- Yatırımcı Tazmin Merkezi’nin hem kapsamı genişletilmiş hem de tazmin tutarı bankacılıktaki güvence tutarına paralel olarak 100 bin TL’ye çıkarılmıştır.
- Takasbank’a merkezi karşı taraf olma yetkisi verilerek yatırımcıların riski asgariye indirilmiştir.

Yatırımcılarımızı korumaya yönelik çabalarımız önümüzdeki dönemde de artarak devam edecektir. Sözlerime son verirken, yatırımcıların korunması gibi Kurulumuzun çok önem verdiği bir konuyu masaya yatıran bu seminerin gerçekleşmesinde emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Yatırımcılarımıza, sektörümüze ve ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.